

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Центр підготовки спеціалістів із зарубіжних країн

Кафедра мовної підготовки

СИЛАБУС
освітньої компоненти – ОК 2
Навчальна дисципліна -
Українська мова (за професійним спрямуванням)

Освітній рівень	перший (бакалаврський)	
Програма навчання	обов'язкова	
Галузь знань	13	Механічна інженерія
Спеціальність	133	Галузеве машинобудування
Освітня програма	ОП «Будівельна техніка та автомобілі»	
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)	
Види аудиторних занять	практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	2 аудиторні контрольні роботи	
Форми семестрового контролю	іспит	

Викладачі:

Чаєнкова Оксана Костянтинівна, старший викладач кафедри мовної підготовки, chaenkova@odaba.edu.ua

У процесі вивчення даної дисципліни студенти **УДОСКОНАЛЮЮТЬ НАВИЧКИ ВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ МОВОЮ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ГАЛУЗЕВИХ ДИСЦИПЛІН ТА ОПЕРУЮТЬ ВЕЛИКИМ ОБСЯГОМ ЛЕКСИКИ, ФРАЗЕОЛОГІЇ, ЛЕКСИКОГРАФІЇ, СИНТАКСИСУ МОВИ**, що дає можливість здійснювати професійне спілкування та одержувати необхідну професійну інформацію.

Наприклад:

1) формування необхідної комунікативної спроможності у сферах професійного спілкування в усній та писемній формах: **Науковий стиль** – функціональний різновид літературної мови, що використовується з пізнавально-інформативною метою в галузі освіти, техніки і науки. Головне призначення наукового стилю – систематизація знань, пізнання світу, служити для повідомлення про результати досліджень, представлення наукових даних суспільству. Ознаки: інформативність, об'єктивність, логічна послідовність, узагальненість, однозначність, точність, лаконічність, доказовість, аргументація, наявність висновків. Йому притаманні слова-терміни, іншомовні слова, складні речення, абстрактна лексика, символи, схеми, таблиці, графіки, зразки-символи, наукова фразеологія (стійкі термінологічні словосполучення), цитати, посилання.

2) вивчення теоретичних засад нормативності української мови: До **лексичних помилок** відносять неправильне використання слів і термінів, застосування плеоназмів, тавтологій, нерозрізнення слів-паронімів тощо.

3) вироблення навичок роботи з науковими і діловими текстами: **Наукова стаття** – це різновид публікації, що містить проміжні або кінцеві результати наукового дослідження, та обґрунтовує способи їх досягнення. У ній наявні реквізити наукових (посилання, визначення) і публіцистичних текстів.

Передумовами вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є базові теоретичні та практичні навички з української мови в результаті отриманих знань згідно шкільної програми.

Програмні результати навчання:

ПРН11 Вільно спілкуватися з інженерним співтовариством усно і письмово державною та іноземною мовами.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- стилі української літературної мови;
- норми української літературної вимови;
- основну термінологію, що застосовується у галузі;
- вимоги до оформлення фахової документації;
- основні орфографічні, лексичні, стилістичні та синтаксичні мовні норми;
- правила етики та етикетних норм в професійній фаховій діяльності;

володіти:

- термінологією свого фаху;
- мовними нормами;
- стилями української літературної мови;
- інформацією з метою вироблення певних рішень, використовуючи набуті знання з мови;

вміти:

- працювати з довідково-енциклопедичними, електронними джерелами ;
- грамотно складати текст професійної тематики;
- оперувати фаховою термінологією у різних комунікативних процесах;
- грамотно укладати та оформлювати професійну документацію згідно з вимогами;
- використовувати мовні засоби залежно від сфери спілкування;
- вільно володіти нормами української мови та здійснювати спілкування з учасниками трудового процесу;
- за допомогою відповідних засобів вербального спілкування здійснювати регламентування спілкування;
- доречно використовувати мовні моделі звертання, ввічливості, вибачення, погодження, структурувати тексти, готуватися до публічного виступу.

Тематичний план дисципліни

№ п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1	Історія походження і розвитку української мови. Місце української мови серед інших мов світу. Функції мови. Мова і мовлення. Роль мови у професійному спілкуванні		2		
2	Диференціація загальнонародної мови. Стилї літературної мови. Сутність і особливості наукового стилю української мови. План і тези джерела наукової інформації		2		4
3	Складання конспекту джерела науково-технічної інформації. Реферування джерела наукової інформації. Види літературних мовних норм		2		4
4	Анотування джерела наукової інформації. Писемне мовлення. Правила вживання апострофа. Позначення м'якості приголосних		2		4
5	Рецензія. Відгук. Орфоепічні мовні норми. Правопис ненаголошених голосних		2		4
6	Усне мовлення. Зміни приголосних при словотворенні. Подвоєння та подовження приголосних. Правопис префіксів. Акцентуаційні мовні норми		2		4
7	Стаття, її різновиди. Підготовка до написання наукової статті. Правопис слів іншомовного походження. Спрощення в групах приголосних		2		2

8	Форми професійного спілкування. Види і жанри публічних виступів. Лексичні мовні норми. Контрольна робота № 1.		2		4
9	Предмет і основні категорії термінознавства: термін, термінологія, терміносистема. Структура термінів. Основні шляхи термінотворення. Пунктуаційні мовні норми		2		4
10	Основні етапи формування української управлінської термінології. Правопис складних слів. Правопис часток не, ні з різними частинами мови		2		4
11	Використання неологізмів і запозичень. Граматичні мовні норми		2		4
12	Класифікація документів. Вимоги до оформлення документів. Стилiстичні мовні норми. Правопис власних назв		2		4
13	Правопис та особливості використання іменників, числівників, займенників, прислівників, прийменників у професійному мовленні		2		4
14	Труднощі перекладу текстів. Основні правила перекладу. Лексичні трансформації. Термінологічні паралелі		2		4
15	Терміноїд, його різновиди. Складноскорочені слова, аббревіатури		2		4
16	Лексикографія як наука, її становлення в Україні. Типи мовних словників. Фразеологія та фразеологізми. Контрольна робота № 2.		2		4
	Всього		32		58

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний рівень оцінювання щодо отримання «іспиту» за навчальною дисципліною «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складає 60 балів і може бути досягнутий такими засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Засоби оцінювання	Кількість у семестрі		
Контроль знань:			
<i>Поточний:</i> , в т.ч.:			

- контрольна робота	2	24	40
- усне опитування або письмовий експрес-контроль на практичних заняттях	кожне заняття	12	20
- виступ (доповідь) студентів при обговоренні питань на практичних заняттях	1		
- тестування	2		
- реферат	1		
- участь у конференціях	1		
- підготовка та видання наукових публікацій (тези, статті)	1		
<i>Підсумковий</i> - іспит	1	24	40
Разом		60	100

Контрольна робота виконується студентами та складається з різного типу завдань. Тестові завдання та теоретичні питання допоможуть перевірити в повному обсязі рівень знань студентів з правил укладання та написання документів, етикету ділового спілкування, усіх стилів, термінології, фразеології, професіоналізмів, а також орфографічних, акцентуаційних, лексичних, орфографічних, пунктуаційних та стилістичних норм української мови.

Контрольні роботи проводяться двічі на семестр, в кожній по 20 завдань. Теми для підготовки до контрольних робіт надруковані в практикумі з української мови [2] та приклади завдань надаються в методичних рекомендаціях кафедри мовної підготовки [6]. Наприклад:

1. Яка з підгруп індоєвропейської групи мов налічує найбільшу кількість носіїв:

- а) балтійська;
- б) слов'янська;
- в) кельтська;
- г) романська.

2. З-поміж рис, якими українська мова відрізняється від інших східнослов'янських мов, можна виділити такі рівні:

- а) фонетичний, морфологічний;
- б) синтаксичний, орфоепічний;
- в) пунктуаційний, синтаксичний;
- г) акцентуаційний.

3. Мовлення людини набуває певних особливостей залежно від...

- а) віку;
- б) освіти;
- в) віку, характеру діяльності, середовища існування;
- г) національності батьків.

4. Поясніть поняття «мова» та «мовлення».

5. Дайте визначення мовної норми, назвіть різновиди мовних норм.

Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної відповіді на три завдання білету за тематикою навчальної дисципліни.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням: навч.посібник Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 624 с.
2. Думанська Л.Б. Практикум з Української мови (за професійним спрямуванням) для студентів денної форми навчання за напрямом «Машинобудування». Одеса. 2013. 36 с.
3. Думанська Л. Б., Старунова А. Л. Практикум з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів освітнього рівня «Бакалавр» спеціалізації ГБ, ГМ, РВВР, ВтаПБ. Одеса: ОДАБА, 2016. 75 с.
4. В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. - 192 с.
5. Чаєнкова О. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Одеса. 2020. 115 с.
6. Чаєнкова О. К. Змінчак Н.М. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» до виконання контрольних робіт для всіх спеціальностей: тестові завдання. Одеса: Видавництво ОДАБА, 2023. 48 с.
7. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. 5-те вид., виправ. і доповнен. Київ: Алерта, 2019. 640 с.
8. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Допоміжні джерела інформації

1. Словник синонімів української мови: понад 2500 синонімічних гнізд / О.С. Вусик. Тернопіль: Навчальна книга . Богдан, 2013. 576 с.
2. Словник української мови. У 20-ти т./Український мовно-інформаційний фонд НАН України; за ред. В.М. Русанівського. Київ: Наукова думка, 2010.
3. Сотська Г.І., Шмельова Т.В. Словник мистецьких термінів. Херсон. Видавництво «Стар», 2016. 52 с.
4. Струганець Л. В. Динамічні процеси у лексичному складі української мови : методичні рекомендації. Тернопіль : Вектор, 2016. 47 с.
5. Українська мова (за професійним спрямуванням). За новою програмою: навч. посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин, М. В. та ін.; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2020. – 324 с.
6. Український лексикон. Естетичні, мистецькі, лінгвістичні таблиці співзвучних слів: [ритм. словник] / М. А. Зайко. 2-ге вид., виправ., допов. Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2014. 444 с.
7. Шевчук С. В. Російсько-український словник ділового мовлення = Русско-украинский словарь деловой речи. К.: Вища шк., 2008. 487 с.
8. <http://www.litopys.org.ua>

9. <http://www.mova.info>
10. <https://novamova.com.ua>
11. www.pereklad.kiev.ua
12. www.pravopys.net
13. www.rozum.org.ua
14. http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm